

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

Az Állami Számvevőszék költségvetési kockázatelemzése

**Dr. Simon József,
az Állami Számvevőszék ellenőrzésvezetőjének
előadása**

Költségvetési Tanács szakmai konferencia

Budapest

2017. október 12.

Az ÁSZ elemzéseinek jogszabályi alapja

- Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Gst.) értelmében a Költségvetési Tanács (KT) félévente véleményt nyilvánít a központi költségvetésről szóló törvény végrehajtásának helyzetéről és az államadósság várható alakulásáról.
 - Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) az ÁSZ elnökének a KT tagjaként ellátandó feladatait – a Gst. rendelkezései alapján – a KT által tárgyalt kérdésekhez kapcsolódó elemzésekkel, és azoknak a KT rendelkezésére bocsátásával segíti.
-

Az elemzések jogi háttere

- Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény 5. § 13 (bekezdése) alapján az Állami Számvevőszék elemzéseket és tanulmányokat készít, és ezek rendelkezésére bocsátásával segíti a Költségvetési Tanács (KT) munkáját.
 - Rendszeres elemzések:
 - Elemzés a féléves költségvetési folyamatokról
 - Elemzés a megelőző év költségvetési folyamatairól
 - Elemzés a költségvetési törvényjavaslat tervezetéről
 - Elemzés a költségvetési törvényjavaslat zárszámadás előtti változatáról.
 - Egyedi elemzések: Az ÁSZ feladatköréhez kapcsolódó, a KT munkáját is segítő elemzések.
-

Kockázatelemzés és nem prognózis

Az ÁSZ

- nem prognózist készít, hanem kockázatelemzést végez;
 - nem konkurál az előrejelzést készítő intézményekkel, hanem felhasználja a prognózisaikat;
 - az ellenőrzés során szerzett tapasztalatait, ismereteit, készségeit beépíti az elemző munkájába is;
 - statisztikai, közgazdasági elemzési eszközöket használ.
-

**A féléves költségvetési elemzések
módszertana,
a 2017. I. félévi elemzés**

Az elemzés célja

- A 2017. első félévi költségvetési és makrogazdasági adatok alapján bemutatni, hogy
 - a költségvetés mely jelentősebb előirányzatai esetében várható az év végére az előirányzottnál magasabb vagy alacsonyabb teljesülés,
 - a 2017. évi költségvetési hiánycél teljesülésének és az államadósság-szabály teljesülésének milyen kockázatai vannak.
 - Az elemzés a Nemzetgazdasági Minisztériumtól, a Magyar Államkincstártól, a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóságtól, a Miniszterelnökségtől és az Államadósság Kezelő Központtól kapott adatokon alapul.
-

A kockázatelemzés módszere

- Az elemzés a 2017. évi központi költségvetés kockázatos előirányzatainak a teljesülését részletezi, ha a kockázat mértéke meghaladja a 3,0 Mrd Ft-ot.
 - Kockázatos előirányzat: a féléves teljesülése az időarányostól legalább 3 százalékponttal eltér.
 - Elemezzük az eltérés okait.
 - Ha az eltérést jól beazonosítható okok idézik elő, akkor számszerűsítjük a várható kockázat mértékét.
 - Ha ilyen okot nem tudunk megnevezni vagy azok hatását a bizonytalansági tényezők miatt nem tudjuk számszerűsíteni, akkor csak a kockázat meglétére hívjuk fel a figyelmet.
-

Az elemzés tartalma

- A 2017. évi költségvetés végrehajtását, az államháztartási folyamatokat befolyásoló makrogazdasági tendenciák alakulása
 - Az államadósság alakulása
 - A bevételek és kiadások egyenlegének alakulása
 - A költségvetés közvetlen bevételeinek alakulása
 - A költségvetés közvetlen kiadásainak alakulása
 - A központi alrendszer adósságának és az adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások alakulása
 - A költségvetési fejezetek bevételeinek és kiadásainak alakulása
 - Az állam vagyonával összefüggő bevételek és kiadások alakulása
 - A helyi önkormányzatok támogatásainak alakulása
 - Az elkülönített állami pénzalapok bevételeinek és kiadásainak alakulása
 - A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai költségvetésének alakulása
 - A központi tartalékok felhasználása
-

A központi alrendszer pénzforgalmi hiányára vonatkozó becslés a bevételi oldalon

9

A 2017. évi hiány alakulására ható főbb hiánynövelő (-) és hiánycsökkentő (+) tényezők megnevezése	Becsült eltérés a 2017. évi előirányzattól (Mrd Ft)	
	Alsó érték	Felső érték
Egyszerűsített vállalkozói adó	-15,0	-18,0
Bányajáradék	-5,0	-8,0
Általános forgalmi adó	-50,0	-70,0
Jövedéki adó	-20,0	-25,0
Összesen:	-90,0	-121,0
Pénzügyi tranzakciós illeték	+5,0	+8,0
Egyéb bevételek	+8,0	+10,0
Társaságokkal kapcsolatos bevételek	+10,0	+10,0
Kamatbevételek	+25,0	+30,0
E. Alap bevételi többlet	+10,0	+15,0
Összesen:	+58,0	+73,0
Mindösszesen:	-32,0	-48,0

A központi alrendszer pénzforgalmi hiányára vonatkozó becslés a kiadási oldalon

10

A 2017. évi hiány alakulására ható főbb hiánynövelő (-) és hiánycsökkentő (+) tényezők megnevezése	Becsült eltérés a 2017. évi előirányzattól (Mrd Ft)	
	Alsó érték	Felső érték
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális ellátások	-3,0	-5,0
Kamatkiadások	-10,0	-15,0
Ny. Alap kiadásai	-20,0	-25,0
E. Alap kiadásai	-11,0	-15,0
Összesen	-44,0	-60,0

Pénzforgalmi egyenleg várható alakulása

11

- a bevételi oldalon 32-48 Mrd Ft elmaradás és a kiadási oldalon 44-60 Mrd Ft többletkiadással számolunk,
- az előirányzotthoz képest együttesen 76-108 Mrd Ft-tal kedvezőtlenebb pénzforgalmi egyenleget jelent.
- az Országvédelmi Alap (66 Mrd Ft) jellemzően fedezetet nyújt.
- **Korlát:** nem tértünk ki az európai uniós támogatások bevételeinek és kiadásainak alakulásával kapcsolatos kockázatok számszerűsítésére a bizonytalansági tényezők miatt.

Uniós költségvetési kapcsolatok hatása

A szakmai fejezeti kezelésű uniós kiadási előirányzatok alakulása 2017. I. félévben

XIX. Uniós fejlesztések főbb címei	Módosított előirányzat (Mrd Ft)	Részarány (%)	Teljesülés I-VI. hó	
			Mrd Ft	%
2014-2020 Operatív programok	1882,6	84,1	914,3	48,6
2014-2020 Vidékfejlesztési és halászati programok	206,1	9,2	46,9	22,8
EU fejlesztési programok	113,1	5,0	40,4	35,7
Egyéb	37,4	1,7	44,6	119,3
Összesen	2239,2	100,0	1046,2	46,7

A szakmai fejezeti kezelésű uniós bevételi előirányzatok alakulása 2017. I. félévben

XIX. Uniós fejlesztések főbb címei	Módosított előirányzat (Mrd Ft)	Részarány (%)	Teljesülés I-VI. hó	
			Mrd Ft	%
2014-2020 Operatív programok	1348,0	87,2	50,1	3,7
2014-2020 Vidékfejlesztési és halászati programok	174,2	11,3	21,1	12,1
EU fejlesztési programok	11,2	0,7	7,7	68,8
Egyéb	11,8	0,8	31,4	266,1
Összesen	1545,2	100,0	110,3	7,1

Az általános forgalmi adó (áfa) bevétellel kapcsolatos kockázatok

13

- **Időarányos-e a teljesítés?** 2017. I. félévben a teljesítés 1558,9 Mrd Ft, ami az előirányzat 44%-a.
 - **Feszített-e az előirányzat?** A 2017. évi előirányzat a 2016. évi teljesítést 7,6%-kal haladja meg.
 - **A befolyásoló tényezők miként alakultak?** A 2017. évi előirányzat tervezése során 0,9%-os (1,6%) fogyasztói árindexszel és a fogyasztási kiadások 3,7%-os (6,1%-os) növekedésével számoltak. Az éves árindex növekedése várhatóan meghaladja a prognosztizált értéket.
-

Az áfa féléves és éves teljesítésének alakulása 2013-2017 között

Év	Teljesítés aránya %-ban június 30-án	Teljesítés aránya %-ban december 31-én
2013	44,5%	95,1%
2014	45,9%	100,7%
2015	46,9%	102,0%
2016	46,1%	97,1%
2017	44,0%	-

Az általános forgalmi adó (áfa) bevétellel kapcsolatos kockázatok

- A korábbi évek adatai alapján a 2017 első félévi 44%-os teljesülés kedvezőtlennek tekinthető.
 - Egyéb tényezők :
 - pozitívan hatott a belföldi forgalomból és az importból, valamint a felhasznált uniós források növekedéséből származó áfa bevételek kedvező alakulása.
 - A befizetések kedvező ütemű növekedését semlegesítette a visszaigénylések gyors emelkedése,
 - A fogyasztási kiadások várt mértékű növekedése nem tűnik teljesíthetőnek.
 - **Következtetés: a 2017. évi előirányzat 50,0-70,0 Mrd Ft-os alulteljesülése várható.**
 - A jövőbeli ÁFA-t érintő költségvetési döntések során is érdemes figyelembe venni a teljesülési adatot.
-

A jövedéki adó bevétellel kapcsolatos kockázatok

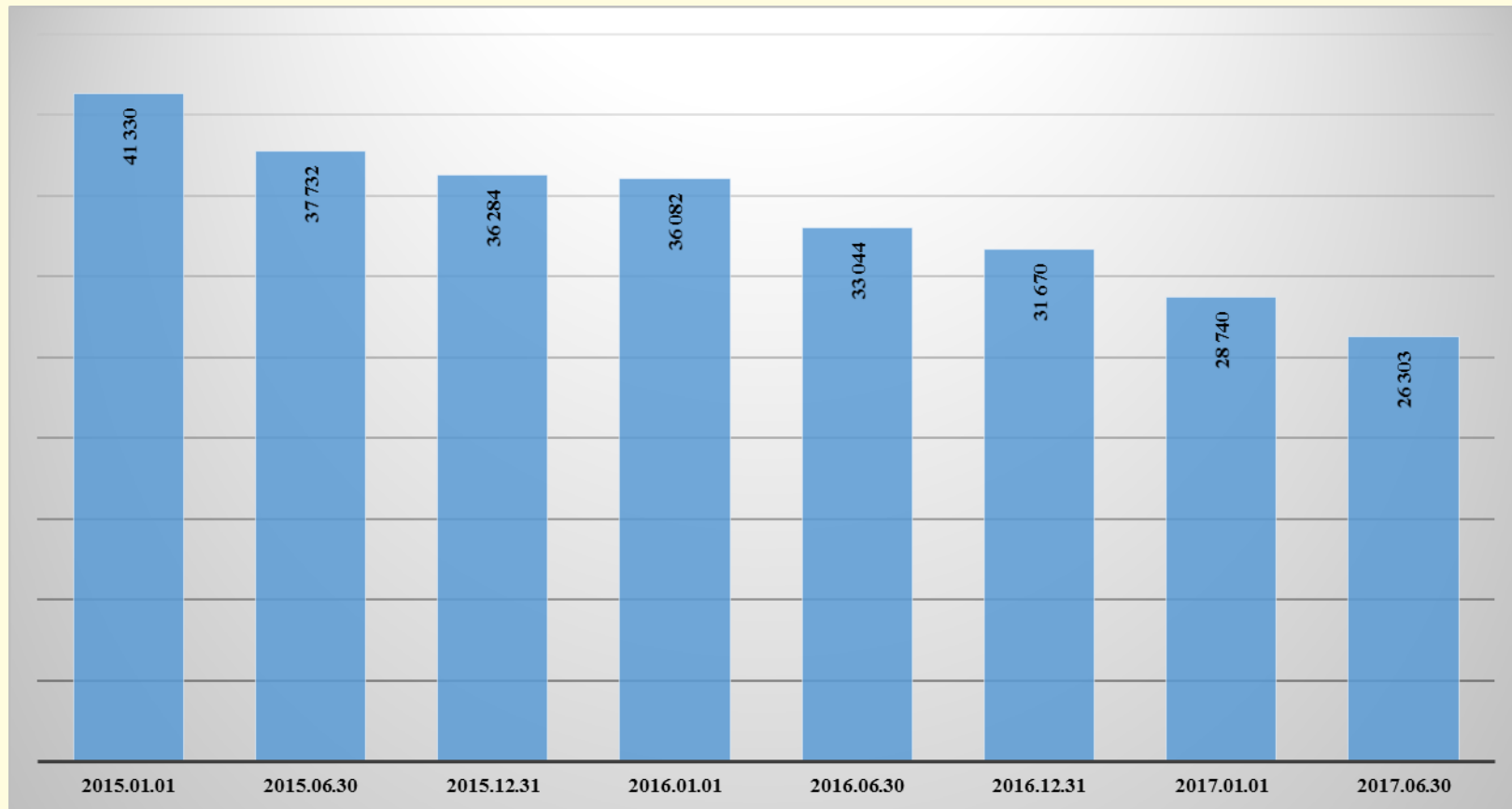
- **Időarányos-e a teljesítés?** 2017. I. félévben a teljesítés 457,4 Mrd Ft, ami az előirányzat 42,8%-a.
 - **Feszített-e az előirányzat?** A 2017. évi előirányzat a 2016. évi teljesítést 5,6%-kal haladja meg.
 - **A befolyásoló tényezők miként alakultak?**
 - az üzemanyagok esetében a befizetések értéke 291,0 Mrd Ft (az előző év azonos időszakban 268,9 Mrd Ft),
 - a dohánytermékekből származó bevétel 124,2 Mrd Ft (az előző év azonos időszakban 157,6 Mrd Ft),
 - Az egyéb termékek jövedéki adóbevétele 2017. I. félévében, hasonlóan az előző év azonos időszakához, 42,2 Mrd Ft-ban teljesült.
-

Az egyszerűsített vállalkozói adó (EVA) bevételel kapcsolatos kockázatok

17

- **Időarányos-e a teljesítés?** I. félévben a befizetés a módosított előirányzat 23,0 százaléka.
- **Feszített-e az előirányzat?** A első félévi átlagos teljesítés jellemzően 27-30% között mozog.
- Szoros kapcsolat a KATA-val és a KIVA-val
- **A befolyásoló tényezők miként alakultak:** A kormányzat 2017-re az adóalanyok számának csökkenésével számolt.
- **Következtetés:** Év végére 15-18 Mrd forintos elmaradás várható a módosított előirányzathoz képest.

EVA alanyok számának alakulása

Társadalombiztosítási Alap kockázatai

- ***Ny. Alap***

- Kiegészítő nyugdíj 25-30 Mrd Ft plusz kiadás
- Nyugdíjprémium 5-10 Mrd Ft megtakarítás

- ***E. Alap***

- Adó- és járulékbévételek 10-15 Mrd Ft többlet
 - rokkantsági, rehabilitációs ellátások 15-20 Mrd Ft megtakarítás
 - Gyógyszertámogatás 15-20 Mrd Ft többletkiadás várható
 - GYED 8-10 Mrd Ft többletkiadás várható
 - egyéb pénzbeli ellátások 3-5 Mrd Ft többletkiadás várható
-

Egyéb megállapítások

- felülről nyitott előirányzatok esetén a teljesülési arány 42,6% 2017. I. félévben,
 - költségvetési szervek kiadásainak teljesülése az egyéb hatáskörben végrehajtott előirányzat módosításokat figyelembe véve a tervezettnak megfelel,
 - az állami vagyon, az önkormányzati alrendszer és az ELKA esetében negatív kockázat nem mutatható ki,
 - a költségvetés közvetlen kiadásai (a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális ellátásokat kivéve) nem hordoznak kockázatot
-

Államadósság alakulása

21

- 2017. júliusig a központi költségvetés tervezett adósságnövekményének 40,2%-a valósult meg,
- folytatódott a forint finanszírozási eszközök arányának növekedése,
- önkormányzati alrendszer továbbra is pozitív jelentős megtakarításokkal rendelkezik,
- kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek adóssága a tervezettnek megfelelően alakul,
- jelentős nagyságú implicit tartalék a hazai adósságszabály tekintetében,
- az uniós módszertan szerinti államadósság is csökkenő tendenciát mutat.

Centralizációs és újraelosztási arány mutatók alakulása 2011-2016

22

Év	Centralizációs arány kölségvetési bevétel/GDP (%)	Újraelosztási arány kölségvetési kiadás/GDP (%)	Centralizációs arány – újraelosztási arány (%)
2011	44,0	49,4	-5,4
2012	46,1	48,5	-2,4
2013	46,6	49,3	-2,7
2014	46,8	49,5	-2,7
2015	48,2	50,2	-2,0
2016	44,8	46,7	-1,9

**Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!**

